

תעניות בשתי בבות — כי שני הענינים בביטול הצומות לימות המשיח יהיו בשתי תקופות⁴⁷ (נפרדות⁴⁸): בתקופה הראשונה, כשיהי' שלום בעולם, יבטלו הצומות (ובדרך ממילא — יהיו ימי הצומות לימים

טובים כו' כנ"ל ס"ח); אבל הענין השני, שהצומות עצמם (ש"הצום עצמו צער יגון ואנחה הוא⁴⁹) יהפכו לששון ולשמחה, זהו בבחינת ביטול "מנהגו של עולם" — ולכן יהי' רק בתקופה השני' שבימות המשיח.

(47) ועפ"ז מובן מה שהטור (ושו"ע) לא חלקו הדין לב' בבות — כי מכיון שלא הביא הדינים השייכים לימות"מ לא כתב רק כללות הענין, מה שנוגע לדינא בזמן הזה (כנ"ל בפנים סעיף ו'). (48) ומתורץ עפ"ז מה שבבבא הב' (ולא עוד כו') מוסיף הרמב"ם עוה"פ תיבת "עתידים" — ולא כתב בקיצור "שיהיו ימים טובים כו'" — כי זה ש"עתידים להיות ימים טובים כו'" יהי' לאחרי העתידים דיבטלו הצומות. (49) לשון הב"ח שהובא לעיל סוס"ז.

סימן לב

אוצר החכמה

משלוח מנות ומתנות לאביונים

ברמב"ם הלכות מגילה פ"ב חי"ז: מוטב לאדם להרבות במתנות לאביונים מלהרבות בסעודתו ובשלוח מנות לרעיו, שאין שם שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות וגרים, שהמשמח לב האומללים

האלו דומה לשכינה, שנאמר¹ להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים, ע"כ, ולכאורה משמע מדבריו שתוכן מצות מתנות לאביונים בפורים הוא ענין הצדקה, נדהיינו שענין הצדקה² אמנם מצוה היא בכל השנה

(1) ישע"י נו, טו. (2) ראה מג"א ר"ס תרצ"ד משל"ה ומהרי"ל דמתנות לאביונים צ"ל משלו ולא משל מעשר, וראה שו"ת כת"ס או"ח סי' קל"ט.

הערה 2: ראה מג"א ר"ס תרצ"ד: בשו"ע שם: חייב כל אדם ליתן לפחות שתי מתנות לשני עניים וכו'. ובמג"א: משלו, ולא משל מעות מעשר (של"ה), ואם בא להוסיף מוסיף משל מעשר (מהרי"ל בתשו' סי' נ"ו).

שם: וראה שו"ת כת"ס או"ח סי' קל"ט: וז"ל: וטעמא דמלתא דא"י שתי' בשלוח א' ובדבר א' נראה כמ"ש מהרי"ל סי' נ"ו שבמג"א סי' תרצ"ד דא"י מתנות לאביונים במעות מעשר ושם נאמר טעמא גם אם ט"ה ממון כל דבר שבחובה אינה באה אלא מן החולין עיי"ש... ויש לעיין ולחלק דלמעין כמהרי"ל הי' ספיקת השואל דיש לצדד דיוצא במעות מעשר דאין במתנות לעניים משום מצות צדקה אלא לשמח העני ביום השמחה כמה שיתן לו ולכן גם שאינו מחסר משלו כלום דבלא"ה צריך לתת המעשר לעניים, מ"מ אפשר שיוצא בפורים במצות נתינה כי משמח לעני שנתן לו מה שהי' יכול ליתן לאחר, סוף

כ"ס העני המקבל שמח לבו ביום טוב הוא בטוב לב ומהרי"ל השיב דא"י בו גם אם ט"ה ממון מפני שכל דבר שבחובה אינו בא אלא מן החולין, וצ"ל דמהרי"ל פשיטא לי' דמתנות לאביונים היא מצות צדקה ככל צדקה ובפורים מצות היום הוא ביחוד לתת ביום זה ולכן אינו יוצא בדבר שבחובה במעות מעשר שאין נתן משלו כלום וי"ל מצות מ"מ שאני שהיא בין לעניים בין לעשירים, וכ' הר"ן מגילה כי כן דרך אוהבים ששולחים זה לזה מסעודת שמחה. (וראה עוד שם). הערה 7: ראה גם ריטב"א מגילה ז, ב: וז"ל: גרסינן בגמרא דב"מ פרק השוכר את האומנין מגבת — וקתני עלה בתוספתא, ומגבת העיר לאותה העיר, ואין מדקדקין בדבר. פירשו בירוש', שכל הפושט ידו ליטול יתנו לו, לומר שנותנין לכל אדם, ואין מדקדקין אם הוא עני וראוי ליתן לו, שאין נתינה זו מדין צדקה גרידתא, אלא מדין שמחה, שהרי אף לעשירים יש לשלוח מנות... ויש ג"כ בכלל אין מדקדקין

כולה, אלא שבפורים נתוסף בה יתרון שלא די שיקיים מצות "פתוח תפתח" ו"נתון תתן"³ כשיזדמן לפניו עני, אלא צריך לבקש ולמצוא שני עניים ולתת להם (באופן של) מתנות, אלא שאם זו היא דעת הרמב"ם היה לו לכתוב ענין זה (של מעלת "לשמח לב עניים... דומה לשכינה") בעיקר במקומו בהלכות מתנות עניים⁴, ומתי השייכות שלה דוקא (לפורים ול)הלכות מגילה? וגם לאידך גיסא: מעלות נתינת צדקה שמפרט בהלי מתנות עניים (אין ישראל נגאלין אלא בצדקה⁵ וכיו"ב) אינו מזכיר בהלי (פורים) מגילה⁶,

ומוכרח בדעת הרמב"ם שאע"פ שבנתינת "מתנות לאביונים" בפורים, מקיימים (גם) מצות הצדקה, מ"מ תוכנה וענינה (של מצות מתנות לאביונים בפורים) אינו (רק) ענין הצדקה למלא "די מחסורו" של צרכי העני כפשוטם, כי אם (בעיקר) קיום ענין השמחה⁷ של העני — "לשמח לב עניים", ומהאי טעמא מובן מה שהרמב"ם כולל בשמחת מתנות לאביונים גם "יתומים ואלמנות וגרים", דלכאורה: אם המה נצרכים הרי נכללים באביונים ועניים, ולמה מונה אותם בנפרד? ואם אינם

נצרכים ואינם זקוקים לצדקה, למה מונה אותם בכלל מצות מתנות לאביונים? וע"פ הנ"ל שגדר ותוכן מצות מתנות לאביונים הוא בעיקר "לשמח לב וכיו" ממילא הוא שהיא שייכת לכל ה"אומללים האלו" (וע"ד הצחות: לגבי פרט זה של שמחה כל אלו "עניים" ונצרכים). יתר על כן: מלשון הרמב"ם מובן שכל שלשת הענינים, בין "סעודתו" בין "שלוח מנות לרעיו" ובין "מתנות לאביונים" ענינם ותוכנם הוא שמחה (ולא ענין אחר) אלא שבהיות כי "אין שם שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמח לב עניים" על כן "מוטב לאדם להרבות במתנות לאביונים".

וצריך להבין, תינח סעודה מובן שענינה שמחה, אבל מנין להרמב"ם שתוכן וגדר משלוח מנות ומתנות לאביונים ענינם שמחה? בענין משלוח מנות יש לומר שהרמב"ם סובר שטעם המצוה הוא "כדי⁸ שיהא לכל אחד די וספק לקיים הסעודה כדינא כדמשמע בגמי בפ"ק⁹ דאביי בר אבין ורב חנינא בר אבין מחלפי סעודתייהו להדדי ונפקו בהכי משלוח מנות אלמא דטעמא משום סעודה היא¹⁰, שהדאגה לחברו שיהא לו

(3 ראה טו, ח, יו"ד. 4 פ"י. 5 שם בריש הפרק. 6 וידוע בכללי הרמב"ם שאין סומך בספרו על מש"כ לאחר זה (יד מלאכי כללי הרמב"ם אות ואו). 7 ראה גם ריטב"א מגילה ז, ב; רמב"ן וחי' המיוחס לריטב"א ב"מ שם, ובהנ"ל משמע שזהו גם הטעם במשלוח מנות מצד שמחה, ולהעיר שברמב"ן מתוספתא (מגילה פ"א ה"ה) "המותר אל יפול לכוס של צדקה" משא"כ בריטב"א שם, ובמגילה שגרים "יפלו בכיס של צדקה", וראה שו"ת כתב סופר או"ח שם. 8 תרומת הדשן סי' קי"א. 9 מגילה ז, ב. 10 וראה מנות הלוי למגילת אסתר ט, כז. כ ואילך שענין משלוח מנות להרבות שלום וריעות בקרב ישראל, וראה שו"ת חת"ס או"ח סי' קצו ע"ד ב' הטעמים, ואשר זהו מחלוקת הרמ"א ופר"ח כו.

בדבר, שאין נותנים להם צורך סעודת פורים בדקדוק וצימצום, אלא בהערפה. וכמ"ש בתוספתא, אין מדקדקין במגבת פורים, אלא שוחטין את העגלים לרוב ושוחטין אותם ואוכלין, ואם ויתר ימכר ויפול לקופה של צדקה.

שם: רמב"ן: וז"ל: וקתני עלה בתוספ' ומגבת העיר לאותה העיר ואין מדקדקין בדבר לומר עני זה ראוי ועני זה אינו ראוי אלא נותנין לכל כדי שיהיו הכל שמחין עמנו בין ראוי בין שאינו ראוי דימי משתה ושמחה כתיב ומשלוח מנות נמי כתיב וכן מצאתי בירושלמי פ"ק דמגילה אין מדקדקין במעות פורים אלא כל הפרושט ידו ליטול נותנין לו וכן מנהג בכל ישראל... ואפשר שבכלל אין מדקדקין יש ג"כ שאין אומריין בכך וכך די להם אלא לוקחים את העגלים לרוב כמו פרוש"י ז"ל מפני שמצאתי בתוספ' כלשון הזה אין מדקדקים במגבת פורים אבל לוקחים את העגלים ושוחטין ואוכלין אותם והמותר אל יפול לכיס של צדקה.

ובא"א: לשלוח מנות עמ"א ועס"י תרצ"ד במ"א א' בשם בעל המאור ולא יתן להם קודם פורים דלמא אכלי כו' הא לא"ה שפיר דמי א"כ ב"ד מ"ג יוצא ומיהו כשאכל העני ב"ד ואין לו במה לשמוח בט"ו צ"ע.

הערה 10: וראה שו"ת חת"ס סופר או"ח סי' קצ"ו: וז"ל: על דברת הפר"ח או"ח סי' תרצ"ה שפקפק על הרמ"א שפ"ס בהגה"ה שאם שלח מנות לרעהו ולא אבה לקבל כי מחל לו י"ח וכי הפר"ח לא ידעתי מניין לו זה... והנה ראיתי בזה ב' טעמים בתה"ד כ' כדי שיהי הרווחה לבעלי שמחות אולי לא יספיק לו סעודתו הרי חברו מסייעו ע"ש וי"ל אפי' אית לי טובא מ"מ תיקנו כך שלא לכייש מי שאין לו... וא"כ כשם שאם באמת אין לו די סיפוקו אינו במחילתו כלום אלא אפי' אית לי מ"מ לא ימחול משום שלא לכייש אך בס' מנות הלוי כ' בשם ראשית להרבות השלום והריעות... לכן תקנו משלוח מנות א"כ י"ל כיון ששלח והראה חבתו אעפ"י שזה מוחל לו כבר י"ח ויפה כתב פר"ח מנ"ל למהר"י ברין ולרמ"א שכתב משמו להכריע בזה.

שם: רמב"ן: וז"ל: וקתני עלה בתוספ' ומגבת העיר לאותה העיר ואין מדקדקין בדבר לומר עני זה ראוי ועני זה אינו ראוי אלא נותנין לכל כדי שיהיו הכל שמחין עמנו בין ראוי בין שאינו ראוי דימי משתה ושמחה כתיב ומשלוח מנות נמי כתיב וכן מצאתי בירושלמי פ"ק דמגילה אין מדקדקין במעות פורים אלא כל הפרושט ידו ליטול נותנין לו וכן מנהג בכל ישראל... ואפשר שבכלל אין מדקדקין יש ג"כ שאין אומריין בכך וכך די להם אלא לוקחים את העגלים לרוב כמו פרוש"י ז"ל מפני שמצאתי בתוספ' כלשון הזה אין מדקדקים במגבת פורים אבל לוקחים את העגלים ושוחטין ואוכלין אותם והמותר אל יפול לכיס של צדקה.

שם: רמב"ן: וז"ל: וקתני עלה בתוספ' ומגבת העיר לאותה העיר ואין מדקדקין בדבר לומר עני זה ראוי ועני זה אינו ראוי אלא נותנין לכל כדי שיהיו הכל שמחין עמנו בין ראוי בין שאינו ראוי דימי משתה ושמחה כתיב ומשלוח מנות נמי כתיב וכן מצאתי בירושלמי פ"ק דמגילה אין מדקדקין במעות פורים אלא כל הפרושט ידו ליטול נותנין לו וכן מנהג בכל ישראל... ואפשר שבכלל אין מדקדקין יש ג"כ שאין אומריין בכך וכך די להם אלא לוקחים את העגלים לרוב כמו פרוש"י ז"ל מפני שמצאתי בתוספ' כלשון הזה אין מדקדקים במגבת פורים אבל לוקחים את העגלים ושוחטין ואוכלין אותם והמותר אל יפול לכיס של צדקה.

שם: רמב"ן: וז"ל: וקתני עלה בתוספ' ומגבת העיר לאותה העיר ואין מדקדקין בדבר לומר עני זה ראוי ועני זה אינו ראוי אלא נותנין לכל כדי שיהיו הכל שמחין עמנו בין ראוי בין שאינו ראוי דימי משתה ושמחה כתיב ומשלוח מנות נמי כתיב וכן מצאתי בירושלמי פ"ק דמגילה אין מדקדקין במעות פורים אלא כל הפרושט ידו ליטול נותנין לו וכן מנהג בכל ישראל... ואפשר שבכלל אין מדקדקין יש ג"כ שאין אומריין בכך וכך די להם אלא לוקחים את העגלים לרוב כמו פרוש"י ז"ל מפני שמצאתי בתוספ' כלשון הזה אין מדקדקים במגבת פורים אבל לוקחים את העגלים ושוחטין ואוכלין אותם והמותר אל יפול לכיס של צדקה.

ושותה חייב להאכיל לגר ליתום ולאמנה עם שאר העניים האומללים, אבל מי שנועל דלתות חצירו ואוכל ושותה הוא ובניו אתו ואינו מאכיל ומשקה לעניים ומרי נפש אין זו שמחת מצוה אלא שמחת כריסו עיי"ש. אבל קשה לפרש כן כאן בענין מתנות לאביונים, שהרי הרמב"ם מביא את דין מתנות לאביונים בהלכה מיוחדת: "וחייב לחלק לעניים ביום הפורים וכו'" וזה לא כדין משלוח מנות אשר כותבו בהמשך ובאותה הלכה של מצות הסעודה¹⁷, ובפרט שאינו מזכיר לא בהלכה זו

לסעודת פורים הוא חלק מן חיוב הסעודה שלו, וכדמשמע מדברי הרמב"ם: "כיצד חובת סעודה זו, שיאכל . . . (וממשיך באותה¹¹ הלכה¹²) וכן חייב אדם לשלוח שתי מנות כו' ואם אין לו מחליף עם חברו, זה שולח לזה סעודתו וזה שולח לזה סעודתו" שמעודת פורים הרי ענינה שמחת מצוה — משתה ושמחה¹³. ועד"ו י"ל גם במתנות לאביונים שהיא קשורה בחיוב משתה ושמחה שעליו¹⁴ סעודת פורים שלו¹⁵, וכמו שכתב הרמב"ם¹⁶ בענין שמחה ביו"ט: "וכשהוא אוכל

(11) כידוע שחלוקת ההלכות ברמב"ם בדיוק היא ולמדין ממנה וכו'. (ראה רמב"ם מהדורת פרנקל). (13) אבל אין מוכרח לומר שהרמב"ם ס"ל כהתרה"ד (שהערה 8) כ"א ע"ד פי' הב"ח אור"ח סו"ס תרצה עיי"ש. (14) ראה לכושי שרד במג"א סתרצ"ה סק"ג, ובפרמ"ג שם [וראה ב"מ ע"ח, ב ובפרש"י שם; ע"ז יז, ב ובפרש"י ותוס' שם], צפע"נ לרמב"ם הל' מגילה פ"ב סה"ט"ז וראה בהנסמך לעיל הערה 7. (15) אלא שהחילוק בין משלוח מנות ומתנות לאביונים לפ"ז הוא דמשלוח מנות הוא איש לרעהו, גם לעשירים, ומתנות הוא רק לאביונים עניים הנצרכים, ראה במקומות הנ"ל הערה 7. (16) הל' יו"ט פ"ו הי"ח. שו"ע אדה"ז הל' יו"ט סתקכ"ט ס"א (בהוספת הביא' הפסוק — לאחר תיבת "האומללים"): שנאמר והלוי והגר והיתום וגו', דברים טז, יד. וצ"ע שלא העתיק אדה"ז גם תיבת "והאלמנה". (17) ועד"ו הוא בשו"ע שדין מעות פורים לעניים הוא סי' בפ"ע, משא"כ החיוב הפרטי הדינים דמשלוח מנות הוא בהסי' ד"דיני

פורים דלמא אכלי ומשמע הא לא"ה שרי ומיהו כליל י"ד לא יתן דלמא אכלי ולא יצא ידי סעודה ביום יע"ש.

שם: וראה ב"מ ע"ח, ב, ובפרש"י שם: שם ע"א ואילך: אמר ר' יוחנן הא מני ר"מ היא דאמר כל המעביר על דעת של כעל הבית נקרא גזלן, ר' מאיר . . . אלא הא ר"מ דמגבת פורים. דתניא מגבת פורים לפורים (רש"י): מעות שגובין הגבאים מבני העיר לחלק לעניים לסעודת פורים. כולה יתנוה לעניים (דפורים) ואין מדקדקין בדבר (רש"י): לומר דיים בפחות והמותר יפול לכיס של צדקה) אבל לוקחין את העגלים (רש"י): לרוב בכל המעות) ושוחטין ואוכלים אותן, והמותר (רש"י): שלא יספיקו לאכול בפורים, ימכורו) ויפול לכיס של צדקה. רבי אליעזר אומר מגבת פורים לפורים, ואין העני רשאי ליקח מהן רצועה לסנדלו, אלא אם כן התנה במעמד אנשי העיר, דברי רבי יעקב שאמר משום רבי מאיר. ורשב"ג מיקל. דילמא התם נמי דאדעתא דפורים הוא דיהיב ליה, אדעתא דמידי אחרנא לא יהיב ליה (רש"י): וכיון דלאו אדעתא דהכי יהיב נמצא מעות כחוקת בעלים חוץ מן היוצאין בסעודת פורים) כו'.

שם: ע"ז יז, ב (ובפרש"י): והתניא אמר לו מעות של פורים (רש"י): שגביתו מבני העיר לחלק לעניים לסעודת פורים ותנן אין העני רשאי ליקח מהן רצועה לסנדלו) נתחלפו לי במעות של צדקה (רש"י): וסבור הייתי שהן של צדקה וחלקתים לעניים שלא לסעודת פורים ואני פרעתי משלי את של פורים ל"א מעות שלי לסעודת פורים נתחלפו לי במעות של צדקה וחלקתים לעניים ולא חזרתי ליפרע מארנקי של צדקה) מיעבד עבד כדבעי ליה לא עבד וכו'.

ותוס' שם: וז"ל: . . . נראה לר"י לפרש הארנקי הוה ממעות של פורים והי' סבור שהוא של צדקה ונזכר שהם של מגבת פורים ואפילו הכי לא חזר בעצמו וחלקם לעניים אע"פ שידע שלא הי' בארנקי של צדקה כלום מפני שלא הי' רוצה לביישם מאחר שקבצם וזימנם להם. וודאי מסברא חזר ופרעם משלו לכיס של פורים ולשון נתחלפו . . . הי' סבור שהם של צדקה ונזכר שהם של מעות פורים.

צפע"נ לרמב"ם הל' מגילה פ"ב סה"ט"ז: ברמב"ם: ואין משנין מעות פורים לצדקה אחרת. ובצפע"נ: אבל גבי פורים לא יצא ער שיאכל העני סעודת פורים וכו'. ע"ש.

הערה 13: פי' הב"ח אור"ח סו"ס תרצה: "וז"ל: ואם החליף סעודתו בשל חברו יצא בפ"ק דמגלה אכיו בר אבין ורב חנני בר אבין מחלפי סעודתייהו להדרי ופי' רבינו דכפורים שעמדו בו עכשיו כשנה זו היו מחליפין סעודתם זה שולח לזה סעודתו וזה שולח לזה סעודתו כדי לקיים משלוח מנות ועשו כן לפי שלא היתה ידם משגת כדי שיוכל לשלוח מנות רעהו ולהשאיר גם לעצמו כראוי וע"כ היו צריכין להחליף סעודתן וכן פי' הרמב"ם והר"ן ז"ל אבל רש"י ז"ל כתב וז"ל מחליפין סעודתייהו זה אוכל עם זה בפורים של שנה זו ושניי' סועד חברו עמו עכ"ל ומשמע שר"ל שלא היו שולחין זה לזה ופשיטא שאין שנה שני' מועיל להוציא את חברו ידי חובת משלוח מנות משנה שעברה אלא כך הוא הפי' דכיון דטעם משלוח מנות הוא כדי שיהא שמח ושש עם אוהביו וריעיו ולהשכין ביניהם אהבה ואחור וריעות א"כ אם יסעוד אחד עם חברו ורעהו הרי הם בשמחה ובטוב לב משתה יחד ופטורים הם מעת' מחיוב משלוח מנות וה"ה כשנה שני' וכן בכל שנה ושנה אם יחזור ויסעוד אצלו כמו בשנה שעברה נמי יוצאין שניהם ידי חובתן אלא האמת אומר שהיו מחליפין כשנה שני' ועיקרו לא אתא אלא לאשמעינן האי דינא דכסועד אצל רעהו פטורין שניהם מחיוב משלוח מנות ולפי זה אין צריך לפרש כלל שהיו עניים אלא אפילו בעשירים כן הדין אלא שהמה היו אוהבים זה את זה ביתר עזו והסכימו שטוב ויפה להם לשבת אחים יחד בסעודת פורים בשמחה ובטוב לב משתה כברכת ה' אשר נתן להם כנ"ל דעת רש"י ומקובל לע"ד משאר פירושים שנאמרו בו.

הערה 14: ראה לכושי שרד במג"א שם סתרצ"ה סק"ג: ברמ"א שם: ויש לשלוח מנות ביום ולא כלילה כו'. ובמג"א שם: וה"ה מתנות לאביונים, ובלכושי שרד: ובשניהם הטעם דלמא אכיל להו כלילה ולא מקיים סעודת פורים, כמש"ל ריש סימן זה.

שם: ובפרמ"ג שם: וז"ל: במשב"ז: ומתנות לאביונים י"ל ב"ד סגי עמ"א תרצ"ד א' בשם בעל המאור ולא יתן להם קודם פורים דלמא אכלי כו' הא לא"ה שפיר דמי א"כ ב"ד ממ"נ יוצא ומיהו כשאכל העני ב"ד ואין לו במה לשמוח בט"ו צ"ע. ובא"א: לשלוח מנות עמ"א ועסי' תרצ"ד במ"א א' בשם בעל המאור דלא יתן קודם

כולל גם ענין השמחה, אלא שאינה שמחה גדולה ומפוארה שאין מתוספת שמחת מתנות לאביונים. ויש לומר הביאור בכל זה:

הלשון במגילה¹⁸ (במקור שלש מצות אלו: משתהי סעודה, משלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים) הוא: "לעשות אותם ימי משתה ושמחה ומשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים", ומתיבת "ימי" משמע שחיוב משתה ושמחה בפורים אינו דבר שצריך לעשות ואשר זמנו ביום זה, כי אם זהו גדר וחובת היום¹⁹, תוצאה מכך שיום זה ("ימי") ענינו (משתה ו)שמחה". שמזה מוכן שגם יתר עניני וחיוכי פורים, עכ"פ אלו הנאמרים בהמשך ובאותו פסוק "ומשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים" כאים כולם כתוצאה מהיות הימים האלו עצמם²⁰ ימי משתה ושמחה²¹.

ולא בהלכה שלאח"כ לגבי מתנות לאביונים "וכשהוא אוכל ושותה וכו'" וכיו"ב כמוש"כ בהלי יו"ט. שמזה מוכן שהוא ענין מיוחד שאינו קשור עם חיוב סעודתו, משתה ושמחה שעליו.

יתירה מזו: לפי הנ"ל יוצא שמשלוח מנות ומתנות לאביונים אינם ענינים מיוחדים בפורים, כי אם חלק ופרט מחיוב הסעודה שלו, וכאשר אינו מקיים מצות משלוח מנות ומתנות לאביונים, הוא אינו יוצא כדבעי מצות סעודת פורים (משתה ושמחה) שעליו, ע"ד ביו"ט, שזה הוא היפך פשטות הכתוב והמבואר בכ"מ, שהן שלש מצוות נפרדות, וכדמוכח גם מלשון הרמב"ם לגבי מתנות לאביונים שמוטב להרכות בהן לפי ש"אין שם שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמח לב עניים כו", כלומר שגם ללא מצוות אלו הוא מקיים מצות הפורים

סעודת פורים". (18 ט, כב. 19) וראה לקו"ש ח"ז ע' 20 ואילך שזהו חיוב על כל היום. ¹⁸ (20) בסגנון אחר קצת: עשיית ימים אלו ("לעשות אותם") לימי שמחה (להעיר מצפעת"נ השלמה ע' 30) היא ע"ג דברים: משתה-סעודה, משלוח מנות ומתנות לאביונים. וראה פרש"י שם, כח ד"ה "ונעשים, משתה ושמחה ויו"ט לתת מנות ומתנות". (21) עפ"ז אולי יש לכאור זה דלשון הרמב"ם בה"ד הוא "שמחה ומשתה" כסדרן בכתוב לפנ"ז (יט) אע"פ דבפסוק זה לא נאמר התקנה והחיוכים דימי הפורים, שהרי נזכר שם יו"ט ולא נאמר שם מתנות לאביונים, ולא כסדרן בהכתוב "ימי משתה ושמחה ומשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים" שבו נאמר (וממנו למדין) החיוכים דימי הפורים (וראה מנות הלוי ומגלת סתרים שם פסוק יט) כי בזה מוסבר שגדר "ימי" הוא "שמחה" ומזה מסתעף החיוב דמשתה וכן המשלוח מנות ומתנות כו'.

דתלוי באדם. וזה כונת הירוש' פ"א דמגילה ה"ג מי ששמחתו תלוי

כב"ד . . . עכ"פ החיוב הוא רק על האדם ולא על היום.

הערה 20 בשוה"ג: להעיר מצפעת"נ השלמה ע' 30: וז"ל: ובמגילה דף ה' ע"ב ע"ש בתוס' אם פורים דוחה אכלות וזה אם היו"ט חל על היום או על האדם. וזה ר"ל הפסוק להיות עושים ר"ל

הדפסה ברזולוצית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התכנה

חידושים וביאורים בש"ס ובדברי הרמב"ם - ב: שניאורסון, מנחם מנדל בן כוי יצחק (1){0} עמוד מס: 197 הודפס